

Melléklet

1. sz. melléklet: Vizsgálatom kérdőíve

Kedves hetedikes tanuló!

A segítségedet szeretném kérni, hogy a következő kérdések megválaszolásával te is járulj hozzá a kutatásomhoz, amelyben iskolások egymáshoz való viszonyulását vizsgálom.

Kérlek, hogy szánj egy kis időt a kérdések őszinte megválaszolására. A kérdőívet név nélkül töltheted ki, tehát senki nem fogja megtudni, mit írtál. Nincs rossz és jó válasz. Bátran írd azt, ami a legjellemzőbb rád. Ha a kérdésekre a válaszokat komolyan végiggondolod, azzal magadat is jobban megismerheted. Köszönöm, hogy megosztod a gondolataidat.

1. Milyennek érzed az osztályközösségedet? Kérlek, jellemezd 3 szóval:

.....

2. Összességében milyennek érzed magadat? Kérlek, csak az egyik gondolatot válaszd ki, amelyiket közelebb érzed magadhoz:

inkább közösségben szeretek lenni

inkább egyedül szeretek lenni

Mennyire igazak rád az alábbi állítások? Jelöld 0-tól 4-ig terjedő skálán, ahol

0= egyáltalán nem igaz rám

1= kicsit/ néha igaz rám

2= közepesen igaz rám

3= nagyjából/ gyakran igaz rám

4= teljes mértékben igaz rám

3. Könnyen el tudom képzelni, mit él át egy regényhős, vagy film szereplő.

0 1 2 3 4

4. Amikor valamit olvasok, vagy a TV-ben nézek, könnyen beleélem magam.

0 1 2 3 4

5. Gyakran tudom, hogy mások mit élnek át.

0 1 2 3 4

6. Könnyen megértem egy másik ember nézőpontját.

0 1 3 3 4

7. Sajnálom azokat az embereket, akiknek rosszabb sorsuk van, mint nekem.

0 1 2 3 4

8. Mindig segíteni akarok, amikor azt látom, hogy valakinek valami baja van.

0 1 2 3 4

9. Nagyon megvisel, ha TV-ben balesetről vagy földrengésről hallok.

0 1 2 3 4

10. Fáj, amikor azt látom, hogy valaki szenved.

0 1 2 3 4

11. Hogy érzed, összességében mennyire szoktál együtt érezni másokkal?

Kérlek, értékeld 0-4 között, ahol 0: legkevésbé jellemző ... 4: leginkább jellemző:

0 1 2 3 4

Kérlek, fejezd be a következő mondatokat:

12. A másokkal való együttérzésem számomra is jó érzés, mivel

.....

13. Ha együtt érzünk másokkal, az abban nyújt segítséget, hogy

.....

A következő állítások a társaiddal való kapcsolatban jellemző viselkedésre irányulnak.

Kérlek, továbbra is értékeld 0-4 között, ahol 0: legkevésbé jellemző ... 4: leginkább jellemző:

14. Előfordul, hogy gúnynéven szólítom meg egy vagy több iskolatársamat

0 1 2 3 4

15. Előfordul, hogy egy vagy több iskolatársamnak gúnyos vagy rosszindulatú kommentet írok a közösségi médiában (pl. Instagram, Snapchat, Tik-Tok)

0 1 2 3 4

16. Előfordul, hogy egy vagy több iskolatársamat kinevetem.

0 1 2 3 4

17. Előfordul, hogy egy vagy több iskolatársamat fizikálisan bántom (pl. meglököm, megütöm, megrúgom, megkarmolom)

0 1 2 3 4

18. Előfordul, hogy egy vagy több iskolatársamról pletykát vagy hazugságot terjesztetek.

0 1 2 3 4

19. Előfordul, hogy egy vagy több iskolatársamat, „levegőnek nézem”, és úgy viselkedem vele, mintha nem is létezne.

0 1 2 3 4

20. Előfordul, hogy egy vagy több iskolatársam gúnynéven szólít engem.

0 1 2 3 4

21. Előfordul, hogy egy vagy több iskolatársam gúnyos vagy rosszindulatú kommentet vagy üzenetet ír nekem a közösségi médiában.

0 1 2 3 4

22. Előfordul, hogy egy vagy több osztálytársam kinevet.

0 1 2 3 4

23. Előfordul, hogy egy vagy több iskolatársam fizikálisan bánt (pl. meglök, megüt, megrúg, megkarmol)

0 1 2 3 4

24. Előfordul, hogy egy vagy több iskolatársam pletykát vagy hazugságot terjeszt rólam.

0 1 2 3 4

25. Előfordul, hogy egy vagy több iskolatársam, „levegőnek néz”, és úgy viselkedik velem, mintha nem is léteznék.

0 1 2 3 4

26. Ha látom, hogy néhány barátom vagy iskolatársam piszkál valakit, csatlakozom hozzájuk, hogy lássák, közéjük tartozom.

0 1 2 3 4

27. Ha látom, hogy néhány barátom vagy iskolatársam piszkál valakit, segítséget kérek egy tanártól, vagy pedig én magam állok ki az osztálytársamért.

0 1 2 3 4

28. Ha látom, hogy néhány barátom vagy iskolatársam piszkál valakit, az engem teljesen hidegen hagy.

0 1 2 3 4

29. Ha azt látom, hogy néhány barátom vagy iskolatársam kiközösít valakit, akkor azzal a gyerekekkel inkább én sem barátkozom.

0 1 2 3 4

30. Ha azt látom, hogy néhány iskolatársam piszkál valakit, félek, nem merek beleavatkozni.

0 1 2 3 4

31. Ha azt látom, hogy valakit kiközösítenek a többiek, én barátkozom vele, még akkor is, ha emiatt engem megvetnek.

0 1 2 3 4

32. Gyakran büntudatot érzek, mivel nem állok ki azért az osztálytársamért, akit a többiek piszkálnak.

0 1 2 3 4

33. Előfordul, hogy én is jól szórakozom, amikor valakit piszkálnak a többiek, de ezt sosem mutatom ki.

0 1 2 3 4

34. Ha valakit megbántok, büntudatom van.

0 1 2 3 4

Folytasd a mondatot:

35. Az előző gondolatok közül rám a legjellemzőbb: (elég, ha a számát írod ide 14-33-as állítások közül választhatsz):

36. Ez a helyzet azért fordulhat elő, mert
.....

37. Szerinted mi jellemző a következő emberekre? Kérlek írd 3 sajátosságot róluk:

akik másokat bántanak, azok:

.....

akiket mások bántanak, azok:

.....

38. Kérlek, válaszd ki (húzd alá) a következő lehetőségek közül azt az egyet, amelyet igazabbnak érzel:

szerintem azok jobban tudnak együttérezni másokkal, akik

-időnként másokat bántanak – mert

.....

-akiket mások bántanak – mert

.....

Köszönöm szépen, hogy megosztottad a gondolataidat.

2. sz. melléklet: Szerepenkénti empátia-értékek személyes lebontásban

Áldozatok:

sor-szám	fantázia	perspektíva-felvétel	empátiás törődés	személyes distressz	átlag
1	7	8	6	7	7
5	7	8	8	6	7,25
11	7	4	2	0	3,25
14	6	1	6	6	4,75
17	6	6	8	8	7
19	1	5	6	4	4
23	6	8	6	4	6
27	4	2	6	3	3,75
átlag	5,5	5,25	6	4,75	5,38

Zaklatók:

3	4	6	5	5	5
4	6	5	3	2	4
7	8	7	6	8	7,25
18	5	7	7	4	5,75
átlag	5,75	6,25	5,25	4,75	5,5

Zaklató-áldozat:

24	7	6	3	0	4
----	---	---	---	---	---

Szemlélők:

2	8	7	8	5	7
6	4	6	7	7	6
9	6	5	6	1	4,5
12	7	6	6	4	5,75
15	4	2	3	1	2,5
16	4	6	8	7	6,25
20	6	4	6	7	5,75
21	8	6	8	6	7
22	5	4	5	3	4,25
25	6	6	8	5	6,25
26	8	6	6	8	7
28	7	5	4	3	4,75
29	2	6	3	0	2,75
átlag	5,77	5,31	6,00	4,38	5,37

szemlélőkön belül védelmezők:

6	4	6	7	7	6
20	6	4	6	7	5,75
21	8	6	8	6	7

25	6	6	8	5	6,25
26	8	6	6	8	7
átlag	6,4	5,6	7	6,6	5,95

3. sz. melléklet: A nyitott kérdésekre kapott válaszok

1. Milyennek érzed az osztályközösséged? Kérlek, jellemezd 3 szóval!

(A zárójelben levő számok az adott szó előfordulásainak számát jelzik)

	zaklatók	zaklató áldozat	áldozatok	szemlélők
P O Z I T Í V	jó (2) összetartó jó közösség	jó	viszonylag jó összetartó lehet szerezni barátokat	vicces (4) segítőkéssz (2) megbízható jó barátságos nyugodt összetartó erős kitartó
SE M LE GES	közepes	elmegy lehetne jobb	kibírható lehetne jobb csak pár ember kedves	nem rossz (2) átlagos lehetne jobb változó
N E G A T Í V	klikkes (2) szétszórt széttagolt nem is létezik széthúzó nem összetartó		rossz (5) bunkó (2) nem összetartó (2) klikkes (2) nem együttműködő szétesett elutasító érzéketlen katasztrofális gyenge furcsa	nem jó (4) nem összetartó (3) szétszórt (2) klikkes (2) nem együttműködő rossz nincs közösség hangos idegesítő nagyképűek bolondok szánalmas gúnyolódó

12. A másokkal való együttérzésem számomra is jó érzés, mivel...

zaklatók:

... segíthetek nekik.

... azzal tudok segíteni másoknak.

... ha sikerül segítenem nekik, jó érzés látni, hogy megoldódott a bajuk.

... én is boldog lehetek, vagy boldogíthatom azt az embert.

zaklató áldozat:

... talán jobban tudok segíteni.

áldozatok:

... megoldást tudok számukra nyújtani.

... boldogabb lesz a másik.

... lehet, hogy ez segít rajtuk.

... tudom milyen, amikor senkit nem érdekel, mi van veled.

... lehet, hogy tanulok belőle.

... tudom, hogy akkor mit éreznék.

... megértem őket.

... nem feltétlenül jó érzés nekem.

szemlélők:

... ezzel segítem őket.

... lelkileg így tudok nekik segíteni.

... segíthetek megoldani a problémáikat

... segíthetek nekik.

... segíthetek másoknak megoldani a helyzetet.

... segíthetek neki túlesni az adott dolgon

... jó, ha a másoknak jó, és ha segíthetek rajta, az mégjobb.

... így kicsit tudok segíteni nekik.

... jó kedvem van.

... tudom, hogy néha az is fontos.

... megértem őt, és próbálom mindenben támogatni

... mert igen.

... úgy érzem, tanulni tudok belőle.

13. Ha együtt érzünk másokkal, az abban nyújt segítséget, hogy...

zaklatók:

... ne érezze magát egyedül.

... az illető könnyebben el tudja viselni a nehézségét.

...könnyebben megértjük, hogy mi játszódik le benne, és láthatjuk a nézőpontját.

...sokkal jobban megértjük egymást és ezáltal jobban tudunk segíteni egymásnak.

zaklató áldozatok:

... nekünk se legyen jó

áldozatok:

... tudassuk velük azt, hogy nincsenek egyedül.

... megoldják a problémáikat

... segítsünk a másikon

... könnyebben kijön abból a rossz érzésből

... jobban érezze magát a másik

... megértjük őket

...éreztetem vele, hogy nincs egyedül

... a jövőre nézve tapasztalatokat nyújthat

szemlélők:

...a másik jobban érzi magát

... nem érzik egyedül magukat

...másoknak segítünk

... támogatjuk egymást

...könnyebben barátkozunk és megértjük őt.

...túllegyen az adott dolgon

...tudunk neki segíteni az adott helyzetben

...jobban szeressük egymást, megértjük egymást, segítsünk egymásnak

...hamarabb jobban érezzék magukat.

...megértjük őket

...jobban megismerjük egymást

...az emberek szeretni fognak minket

35-36. Az előző gondolatok közül rám a legjellemzőbb:

zaklatók:

14. Előfordul, hogy gúnynéven szólítom meg egy vagy több osztálytársamat. Ez a helyzet azért fordulhat elő, mert a mi baráti körünkben ez szokásos.

14. Előfordul, hogy gúnynéven szólítom meg egy vagy több osztálytársamat. Ez azért fordulhat elő, mert ő sem szeret engem, vagy vitatkozunk, vagy régebben bántott

34. Ha valakit megbántok, büntudatom van. Ez a helyzet azért fordulhat elő, mert engem is néha piszkálnak, és tudom, milyen.

Egyik sem. Nem tudok együtt érezni az osztálytársaimmal

zaklató áldozatok:

21. Előfordul, hogy egy vagy több osztálytársam rosszindulatú kommentet vagy üzenetet ír nekem a közösségi médiában. Ez a helyzet azért fordulhat elő, mert ilyen az osztály

áldozatok:

21. Előfordul, hogy egy vagy több osztálytársam rosszindulatú kommentet vagy üzenetet ír nekem a közösségi médiában. Ez a helyzet azért fordulhat elő, mert nem vagyok az osztálytársaimnak szimpatikus.

22. Előfordul, hogy egy vagy több osztálytársam kinevet. Ez a helyzet azért fordulhat elő, mert nem vagyok beszédes, nem megyek oda mindenkihez beszélni.

23. Előfordul, hogy egy vagy több iskolatársam fizikálisan bánt. Ez azért fordulhat elő, mert én sem tudom, hogy miért.

23. Előfordul, hogy egy vagy több iskolatársam fizikálisan bánt. Ez azért fordulhat elő, mert nem vagyok része az osztályközösségnek.

24. Előfordul, hogy egy vagy több iskolatársam pletykát vagy hazugságot terjeszt rólam. Ez azért fordulhat elő, mert ilyen vagyok.

24. Előfordul, hogy egy vagy több iskolatársam hazugságot vagy pletykát terjeszt rólam. Ez azért fordulhat elő, mert sokszor visszahallom.

25. Előfordul, hogy egy vagy több osztálytársam „levegőnek néz”, és úgy viselkedik velem, mintha nem léteznék. Ez a helyzet azért fordulhat elő, mert nem mindig, mindenhova illeszkedek be úgy, mint a többi gyerek.

28. Ha látom, hogy néhány barátom vagy iskolatársam piszkál valakit, az engem teljesen hidegen hagy. Ez azért fordulhat elő, mert nem akarok más dolgába avatkozni.

Szemlélők:

14. Előfordul, hogy gúnynéven szólítom meg egy vagy több iskolatársamat. Ez azért fordulhat elő, mert néha viccesnek találom. (28)

14. Előfordul, hogy gúnynéven szólítom meg egy vagy több osztálytársamat. Ez azért fordulhat elő, mert sokszor hallom, és bennem marad.

16. Előfordul, hogy egy vagy több iskolatársamat kinevetem. Ez azért fordulhat elő, mert éppen valami vicceset mond, de sohasem bántásból csinálom.

16. Előfordul, hogy több osztálytársamat kinevetem. Ez azért fordulhat elő, mert nagyon vicces volt valami.

22. Előfordul, hogy egy vagy több osztálytársam kinevet. Ez azért fordulhat elő, mert vicces vagyok.

27. Ha látom, hogy néhány barátom vagy iskolatársam piszkál valakit, segítséget kérek egy tanártól, vagy pedig én magam állok ki az osztálytársamért. Ez azért fordulhat elő, mert más osztály kekeckedik az osztálytársammal.

30. Ha azt látom, hogy néhány iskolatársam piszkál valakit, félek, nem merek beleavatkozni. Ez azért fordulhat elő, mert a „piszkálók” gyakran arra is rászállnak, aki kiáll valaki mellett.

31. Ha azt látom, hogy valakit kiközösítenek a többiek, én barátkozom vele, még akkor is, ha engem ezért megvetnek. Ez a helyzet azért fordulhat elő, mert nem izgat, ki mit gondol.

32. Gyakran büntudatot érzek, mivel nem állok ki azért az osztálytársamért, akit a többiek piszkálnak. Ez azért fordulhat elő, mert sok ember piszkája a társát.

32. Gyakran büntudatot érzek, mivel nem állok ki azért az osztálytársamért, akit a többiek piszkálnak. Ez azért fordulhat elő, mert egy idő után a piszkálás már nem vicces, és rosszul esik annak, akit piszkálnak.

34. Ha valakit megbántok, büntudatom van. Ez azért fordulhat elő, mert nem akarok senkit megbántani.

34. Ha valakit megbántok, büntudatom van. Ez a helyzet azért fordulhat elő, mert van, hogy viccelődünk barátok között, de van, amikor véletlenül megbántok valakit.

34. Ha valakit megbántok, büntudatom van. Ez a helyzet azért fordulhat elő, mert ilyen vagyok.

37/a. Szerinted mi jellemző a következő emberekre? Akik másokat bántanak, azok...

zaklatók	zaklató áldozat	áldozatok	szemlélők
gonoszak (2) rosszak nem együttérzők élettelenek	gonoszak	gonoszak (5) rosszak szemetek (2) rosszindulatúak (2) nincs lelkiismeretük jónak látják a bántást	gonoszak (3) rossz emberek rosszindulatúak (3) igazságtalanok
nagyképűek menő akar lenni	bunkók	bunkók (2) jobbnak hiszik magukat nagyképűek tisztelenek nem törődnek mások érzéseivel irigyek egoisták	nagyképűek (4) bunkók beképzelték önzők nem gondolnak másokra nemtörődömök
figyelemhiányosak (2)		valami bajuk van így vezet le a stresszt	figyelemhiányosak (2) önbizalomhiányosak (3) őket is bántották nem tetszik nekik az életük gyávák félnek nincsenek magukkal megelégedve
értelmileg alattunk vannak			nem gondolkodnak (2) tudatlanok bolondok
		gyengék	
	viccesek	vidámak	humorosak
		intelligensek	
			mérgesek
belül büntudatot éreznek			
		idegesítőek	piszkálódósak neveletlenek sértők rosszat mondanak
így nevelték			
			nincs sok barátjuk

37/b Akiket mások bántanak, azok...

zaklatók	zaklató áldozatok	áldozatok	szemlélők
szomorúak (2) magányosak szenvednek		szomorúak (3) magányosak lehangoltak rosszkedvűek boldogtalanok (2) nem szeretnek iskolába járni (2) félnek szoronganak rosszul érzik magukat visszahúzódóvá válnak egyedül vannak	szomorúak (5) szoronganak (4) félnek (2) magányosak (2) depressziósok összetörtek fáj nekik kevés barátjuk van
csendesek nem állnak ki magukért	szerények	félénkek ártatlanok (2) nincs önbizalmuk nem állnak ki magukért gyengék	szégyenlősök szerények félénkek visszahúzódók önbizalomhiányosak csendesebbek nem nagyképűek nem közösségiek
szerencsétlenek látható hibájuk van	hülyék	gyengék hülyék tehetetlenek ügyetlenek	mégérdemlik (2) ugyanúgy visszaszólnak humortalanok barátságtalanok látható hibájuk van tudatlanok bolondok
idegesek indulatosak			harag van bennük
nyugodtak	viccesek	vidámak nyitottak	rendesek barátságosak
a tanárok kedvence			
			beképzettek
			erősek
			gonoszok

38. Kérlek, válaszld ki, a következő lehetőségek közül azt az egyet, amelyet igazabbnak érzel:

a. Szerintem azok jobban tudnak együttérezni másokkal, akik időnként másokat bántanak, mert...

zaklatók: -

zaklató áldozat: -

áldozatok:

... néha átgondolják, mi lenne, ha fordulna a kocka.

szemlélők:

... azért bántanak másokat, mert a gondjaikat így vezetik le, de ha megnyílnak, együttérzőbbek.

... azzal, hogy ők bántják a többieket, magukat védik, mert ők ugyanúgy támadhatóak.

... figyelemhiányosak.

... látják, hogy az rosszul esik.

...nem csinálják ezt folyamatosan. Ha néha csinálják, utána megbánják.

... velük ugyanaz vagy hasonló történt.

b. Szerintem azok jobban tudnak együttérezni másokkal, akiket mások bántanak, mert ...

zaklatók:

... tudják, milyen érzés.

... ők már megtapasztalták.

... tudják, milyen az, ha valaki bántja őket, vagy fáj valami.

... tudják, milyen érzés, ha bántják őket.

zaklató áldozat:

...tudják, milyen ha fáj.

áldozatok:

...átélik a fájdalmukat

...őket is bántják, tudják, milyen érzés, próbálnak segíteni.
...ugyanazt átérezték.
... tudják, milyen érzés.
... elgondolkodnak, hogy miért történt vajon.
... pontosan tudják, milyen érzés.
...átérik a fájdalmat.

szemlélők:

...már ők is átélték, és több bennük a fájdalom.
... nekik fáj, és segítenek neki.
... ők már tudják, hogy milyen érzés.
... ők megtapasztalták, mit érez a másik, ha valami rossz történik vele.
...ők már átéltek, megtapasztaltak hasonló helyzetet.
... lehet, velük is történt valami hasonló.
... érzik, tudják, hogy milyen a másiknak.
... megtapasztalták, milyen, ha bántanak.